

TALLER DE SO (20448)

Titulació/estudi: Grau en Comunicació Audiovisual

Curs: 3r

Trimestre: 2n

Nombre de crèdits ECTS: 4 crèdits

Hores dedicació estudiant: 100 hores

Llengua o llengües de la docència: Català i castellà

Professorat: Amanda Villavieja, Manuel Garin

1. Presentació de l'assignatura

L'assignatura *Taller de So* té com a objectiu formar des del disseny i la pràctica a l'alumne en la disciplina del so audiovisual i, més específicament, en la seva vessant cinematogràfica. L'assignatura té unes sessions presencials centrades en models i exemples, en les que es desenvolupa un estudi de les estratègies de treball del so directe arran la seva ideació i captació, aplicant les mateixes a la posterior realització que integra el conjunt de classes pràctiques. Mitjançant un sistema de tutoria i seguiment gradual dels diferents projectes, es busca una integració entre el procés de creació lligat a aspectes de disseny i el posterior desplegament pràctic mitjançant la preproducció, producció i postproducció d'una sèrie de pràctiques/curtmetratges focalitzats en el disseny de so. Aquests projectes es desenvolupen en grups de nou alumnes durant tot el trimestre i constitueixen el tronc vertebrador de l'assignatura.

2. Competències a assolir

Competències generals i transversals:

- Capacitat per aplicar els coneixements i la comprensió de manera que indiqui un plantejament professional del seu treball o professió, i que posseeixin les competències que s'acostumen a demostrar mitjançant l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins del propi camp d'estudi.

- Habilitat d'aprenentatge que permeti continuar els estudis de forma àmpliament autodirigida o autònoma.

Competències específiques:

- Capacitat i habilitat per gestionar els processos de direcció i realització dels mitjans cinematogràfics vinculats amb el so.

- Habilitat per la utilització de les tècniques i procediments del disseny de so, la seva planificació, captació i organització productiva.
- Capacitat i destresa per la creativitat i la innovació.

3. Continguts

Anàlisi i posterior desenvolupament pràctic d'estratègies d'ideació, disseny i realització sonora audiovisual focalitzada en la presa de so directe.

4. Avaluació

Àmbits de qualificació

- Participació en activitats plantejades dins l'aula
- Realització de les pràctiques d'interiors i exteriors durant les classes
- Seguiment i desenvolupament del projecte final en grup

Sistema de qualificació

És condició per superar l'assignatura realitzar totes les activitats proposades durant el curs, des de l'assistència i preparació de les reunions vinculades al projecte final fins les classes de visionat de models i les sessions pràctiques on finalment es desenvolupi la seva realització.

La qualificació final ve donada pel desenvolupament dels projectes de grup i el producte final lliurat als professors en forma de pràctiques, tenint en compte una possible correcció qualitativa en funció de les intervencions dels estudiants durant els debats mantinguts a l'aula i segons la seva implicació en la dinàmica de l'assignatura.

De cara al període de recuperació, caldrà superar aquelles parts concretes que no hagin estat aprovades, siguin les pràctiques d'interiors, les d'exteriors o el projecte final del llindar (refent parts de les mateixes o replantejant-les del tot si s'escau). Si alguna de les parts avaluades no es supera amb èxit l'assignatura es considerarà suspesa fins la propera convocatòria.

5. Bibliografia i recursos didàctics

5.1. Bibliografia bàsica

Chion, Michel: *La audiovisión. Introducción a un análisis conjunto de la imagen y el sonido*. Barcelona: Paidós, 1993.

Jullier, Laurent: *El sonido en el cine*. Barcelona: Paidós, Cuadernos de "Cahiers du Cinéma", 2007.

Pudovkin, Vsevolod: *Lecciones de cinematografía*. Madrid: Rialp, 1960.

Reisz, Karel; Millar, Gavin: *Técnica del montaje cinematográfico*. Madrid: Plot Ediciones, 2003.

FILM SOUND, Recurs Web: www.filmsound.org

5.2. Bibliografia ampliada

Altman, Rick (ed): *Sound Theory. Sound Practice*. London: Routledge, 1992.

Altman, Rick (ed): *The Sounds of Early Cinema*. Bloomington: Indiana University Press, 2001.

Altman, Rick: *Silent Film Sound*. New York: Columbia University Press, 2004.

Ávila, Alejandro: *El doblaje*. Madrid: Cátedra, 1997.

Belton, John; Weis, Elisabeth: *Films Sound. Theory and Practice*. New York: Columbia University Press, 1985.

Chion, Michel: *La voz en el cine*. Madrid: Cátedra, 2004.

Chion, Michel: *El sonido. Música, cine, literatura...* Barcelona: Paidós, 1999.

Labrada, Jerónimo: *El sentido del sonido. La expresión sonora en el medio audiovisual*. Barcelona: Alba, 2009.

LoBrutto, Vincenet: *Sound-on-film. Interviews with Creators of Film Sound*. Westport, Connecticut: Praeger, 1994.

Nougaret, Claudine; Chiabaut, Sophie: *Le son direct au cinéma*. Paris: Femis, 1997.

O'Brien, Charles: *Cinema's Conversion to Sound: Technology and Film Style in France and the U.S.* Bloomington: Indiana University Press, 2005.

Rosselló Dalmau, Ramón: *Técnica del sonido cinematográfico*. Madrid: Forja, 1981.

5.3. Recursos didàctics

L'assignatura aporta a l'alumnat tot un seguit de recursos en l'espai virtual de l'assignatura al Campus Global:

- 1- Programa i calendari de les sessions
- 2- Textos, articles i materials sobre *sound design*
- 3- Distribució per grups i tasques assignades
- 4- Instruccions per la realització de les pràctiques
- 5- Fragments bibliogràfics pel desenvolupament dels projectes

6. Metodologia

L'assignatura s'inicia amb unes sessions de models per tal de poder aplicar els exemples a les pràctiques i als exercicis proposats: per una banda els s'estudia i es desenvolupa una anàlisi sonora del fragment que integra els projectes del curs, per altra s'ofereix una introducció aplicada als fonaments organitzatius, tècnics i estratègics de l'ofici del sonidista. A més del seguiment de les dues pràctiques d'interior i exterior, hi haurà un seguiment per grups del desenvolupament narratiu i de la ideació sonora lligades als projectes finals (en grups de màxim 9 estudiants). Aquest seguiment es concreta en les fases de pre-producció, producció i post-producció d'un curtmetratge centrat en la construcció sonora d'un llindar mitjançant la captació i el muntatge. A partir de la tercera setmana del curs les sessions pràctiques passen a centrar-se en la realització dels exercicis sonors proposats (un a interiors-plató i un altre a exteriors), experiència que els alumnes hauran de completar pel seu compte mitjançant el rodatge dels projectes globals de l'assignatura.

7. Programació d'activitats

A continuació es detalla el desplegament de sessions de l'assignatura:

TALLER DE SO 2013 – UPF //// Calendari de sessions - Models i Pràctiques
--

Les sessions definides com a *Models* es fan de 15h a 17h, les de *Pràctica* de 17h a 19h i 19h a 21h

* *Tenim reservades tots els dies les Aules 52.217 (de 15h a 17h) i 52.123 (de 17h a 21h)*

DILLUNS 7 Gener: INTRO + Fonaments d'IDEACIÓ i CAPTACIÓ SONORA + MATERIAL

Models: El disseny de so i el seu desenvolupament pràctic (exemple de *En la ciudad de Sylvia*)

Pràctica: Explicació del material disponible a la UPF i opcions de configuració / Grups de 40

DILLUNS 14 Gener: MODELS de la PRÀCTICA A + Explicació de MICROFONIA

Models: Exemples i models de la Pràctica A Interiors: textures de veu, conversa i veu en off

Pràctica: Explicació de microfonia i perxa + Preparació-Assaig de la Pràctica A / Grups de 40

DILLUNS 21 Gener: MODELS del LLINDAR 1 + Rodatge PRÀCTICA A - Grups 1-2 i 5-6 roden

Models: Lectura i desglossament sonor del text de Pudovkin. Models de llindar clàssics

Pràctica: Rodatge al Plató amb tot el material reservat, 40 alumnes en 4 grups, dos grups filmen els dos valors de pla de la pràctica (grups 1-2 i 5-6) i els altres dos grups observen (grups 3-4 i 7-8)

DILLUNS 28 Gener: MODELS del LLINDAR 2 + Rodatge PRÀCTICA A - Grups 3-4 i 7-8 roden

Models: Models de llindar moderns i contemporanis / Aplicació dels exemples a la pràctica
Pràctica: Rodatge al Plató amb tot el material reservat, 40 alumnes en 4 grups, dos grups filmen els dos valors de pla de la pràctica (grups 3-4 i 7-8) i els altres dos grups observen (grups 1-2 i 5-6)

DILLUNS 4 Febrer: MODELS de la PRÀCTICA B + Muntatge PRÀCTICA A als AVID

Models: Exemples i models de la Pràctica B Exteriors: wild-tracks, ambients, paisatge sonor
Pràctica: Sessió d'escolta a les sales d'AVID, 40 alumnes separats en 4 grups durant la primera hora i mitja (una sala de muntatge per cada grup) i visionat conjunt final a la sala de NITRIS

DILLUNS 11 Febrer: PITCHINGS del LLINDAR + Rodatge PRÀCTICA B - Grups 1-2 i 5-6 roden

Models: Pitching (reunió breu de 15 min) on cada grup presenta les idees del Projecte Llindar
Pràctica: Rodatge al carrer amb tot el material reservat, dos grups surten a enregistrar wild-tracks (grups 1-2 i 5-6) i els altres dos (grups 3-4 i 7-8) preparen el storyboard i el guió sonor del Llindar

DILLUNS 18 Febrer: REUNIONS del LLINDAR + Rodatge PRÀCTICA B - Grups 3-4 i 7-8 roden

Models: Reunions de mitja hora per grup per tancar el Projecte Llindar (sobre storyboard i guió sonor)
Pràctica: Rodatge al carrer amb tot el material reservat, dos grups surten a enregistrar wild-tracks (grups 3-4 i 7-8) i els altres dos (grups 1-2 i 5-6) preparen el storyboard i el guió sonor del Llindar

*Durant aquest cap de setmana els grups 3-4 i 7-8 tenen el **RODATGE del LLINDAR**

DILLUNS 25 Febrer: REUNIONS DEL LLINDAR + Muntatge PRÀCTICA B als AVID

Models: Reunions de mitja hora per grup per tancar el Projecte Llindar (sobre storyboard i guió sonor)
Pràctica: Sessió d'escolta a les sales d'AVID, 40 alumnes separats en 4 grups durant la primera hora i mitja (una sala de muntatge per cada grup) i visionat conjunt final a la sala de NITRIS

*Durant aquest cap de setmana els grups 1-2 i 5-6 tenen el **RODATGE del LLINDAR**

DILLUNS 4 Març: Muntatge del Projecte LLINDAR – Tots els grups munten a les sales d'AVID

Models: Sessió explicativa sobre el Procés de Mescla i Muntatge de so posterior al rodatge
Pràctica: Escolta, valoració i edició a les sales d'AVID (4 reservades), 40 alumnes separats en 4 grups munten i organitzen el material gravat els caps de setmana. Es valora conjuntament al NITRIS

DILLUNS 11 Març: Muntatge del Projecte LLINDAR – Tots els grups munten a les sales d'AVID

Models: Sessió conjunta de balanç i crítica global de l'assignatura lligada a les diferents pràctiques
Pràctica: Escolta, valoració i edició a les sales d'AVID (4 reservades), 40 alumnes separats en 4 grups munten i organitzen el material gravat els caps de setmana. Es valora conjuntament al NITRIS

TALLER DE SO 2013 – UPF //// Organització de pràctiques i projecte final

A efectes pràctics, i malgrat la divisió “burocràtica” en 2 Grups de l'assignatura, la dinàmica de treball funciona mitjançant una divisió en 8 GRUPS de 9 alumnes, que permet un nivell d'atenció suficient i força individualitzat per valorar els elements del disseny sonor: els alumnes que fan classe de 17h a 19h (G101) formen els GRUPS 1, 2, 3 i 4 per les pràctiques, els que fan classe de 19h a 21h (G102) formen els GRUPS 5, 6, 7 i 8. Detallem a continuació en què consisteix el desenvolupament de cada pràctica i del projecte final al llarg del curs:

PRÀCTICA A – VEU en INTERIORS /// Textures de veu, diàlegs i converses, veu en off

Enregistrament a plató basat en una situació de conversa amb diferents valors sonors en profunditat de camp. Es parteix d'un context quotidià –espai d'un bar- per jugar amb equívocs i capes sonores més o menys ficcionades, es treballen doncs qüestions com les textures de veu, la distorsió i l'emascament entre diàlegs, la relació amb l'off i les possibilitats del so acusmàtic.

- Dilluns 14 de Gener: s'expliquen a l'aula, de 15h a 17h, els models i exemples de partida
- Dilluns 21 de Gener: roden els grups 1, 2 (de 17h a 19h) i 5, 6 (de 19h a 21h), la resta observa
- Dilluns 28 de Gener: roden els grups 3, 4 (de 17h a 19h) i 7, 8 (de 19h a 21h), la resta observa
- Dilluns 4 de Febrer: munten tots els grups: 1, 2, 3, 4 (de 17h a 19h) i 5, 6, 7, 8 (de 19h a 21h)

PRÀCTICA B – WILD TRACKS en EXTERIORS /// Ambients, paisatge, supercamp

Enregistrament a exteriors, al voltant de la Plaça de les Glòries, per tal de recollir wild tracks de cara a sonoritzar el pla seqüència proposat per l'assignatura. Partint d'un estàndard de qualitat de base, es busca idear petits mecanismes ficcionals que portin més enllà les textures realistes gravades al carrer, mitjançant l'ús de recursos gràfics-literaris, el lipsis, talls o altres vies d'ampliació expressiva.

- Dilluns 4 de Febrer: s'expliquen a l'aula, de 15h a 17h, els models i exemples de partida
- Dilluns 11 de Febrer: roden els grups 1, 2 (de 17h a 19h) i 5, 6 (de 19h a 21h)
- Dilluns 18 de Febrer: roden els grups 3, 4 (de 17h a 19h) i 7, 8 (de 19h a 21h)
- Dilluns 25 de Febrer: munten tots els grups: 1, 2, 3, 4 (de 17h a 19h) i 5, 6, 7, 8 (de 19h a 21h)

PROJECTE Final – LLINDAR /// Possibilitats expressives d'un límit entre espais sonors

Aquest projecte engloba el procés gradual de tota l'assignatura i es desplega en diferents classes, reunions, rodatges i sessions de muntatge al llarg del trimestre. Consisteix en la tria d'un espai real i l'ideació d'una situació derivada d'aquest espai que permetin treballar la noció de llindar-límit com a context de joc, prova, experimentació i contrast entre capes sonores diferencials.

- Dilluns 21 de Gener: es treballa a l'aula, de 15h a 17h, un text de partida i diversos exemples
- Dilluns 28 de Gener: es continua treballant, de 15h a 17h, sobre diferents models de llindar
- Dilluns 11 de Febrer: pitchings de 15 min per grup sobre les idees/opcions d'espai pel llindar
- Dilluns 18 de Febrer: reunions de 30 min (grups 3, 4 i 7, 8) sobre el storyboard i el guió sonor. Cap de setmana 23-24 de Febrer: els grups 3, 4 i 7, 8 roden a la seva localització
- Dilluns 25 de Febrer: reunions de 30 min (grups 1, 2 i 5, 6) sobre el storyboard i el guió sonor
Cap de setmana 2-3 de Març: els grups 1, 2 i 5, 6 roden a la seva localització
- Dilluns 4 de Març: es munten els projectes a les sales d'AVID, de 17h a 19h i de 19h a 21h
- Dilluns 11 de Març: es munten els projectes a les sales d'AVID, de 17h a 19h i de 19h a 21h
- Visionant i crítica conjunta dels projectes al finalitzar el curs (data per determinar)